

Tiedon lukutaito: vastuu on lukijalla

Pirjo Hiidenmaa

Mikkelin Akatemia

11.1.2025

Ison-Britannian eroaminen Euroopan unionista

Iso-Britannia liittyi Euroopan talousyhteisöön (EEC) 1.1.1973. Ensimmäinen kansanäänestys Ison-Britannian kuulumisesta Euroopan talousyhteisöön järjestettiin vuonna 1975, jolloin 67 % äänestäjistä kannatti brittien jäsenyyttä talousyhteisössä.

2013–2015

Pääministeri David Cameron lupasi ns. Bloomberg-puheessaan 23.1.2013 järjestää uuden kansanäänestyksen Ison-Britannian EU-jäsenyydestä uudelleen neuvotelluilla jäsenyysehdoilla. Uudet jäsenyysehdot saavutettiin 19.2.2016. Edellytyksenä oli pääministeri Cameronin konservatiivipuolueen voitto vuoden 2015 parlamenttivaaleissa, mikä sitten toteutuikin. Lakialoite kansanäänestyksestä hyväksyttiin 9.6.2015 parlamentin toisessa käsittelyssä äänin 544–53.

Laissa kansanäänestyksestä (European Union Referendum Act 2015) säädettiin, että yksinkertainen äänen enemmistö määrittää Ison-Britannian kannan EU-jäsenyyteen.

2016

Pääministeri Cameron ilmoitti 20.2.2016 Lontoossa, että kansanäänestys järjestetään torstaina 23.6.2016. Euroopan unionin perussopimuksen (Treaty on European union) 50. artiklassa todetaan, että jäsenvaltio voi erota Euroopan unionin

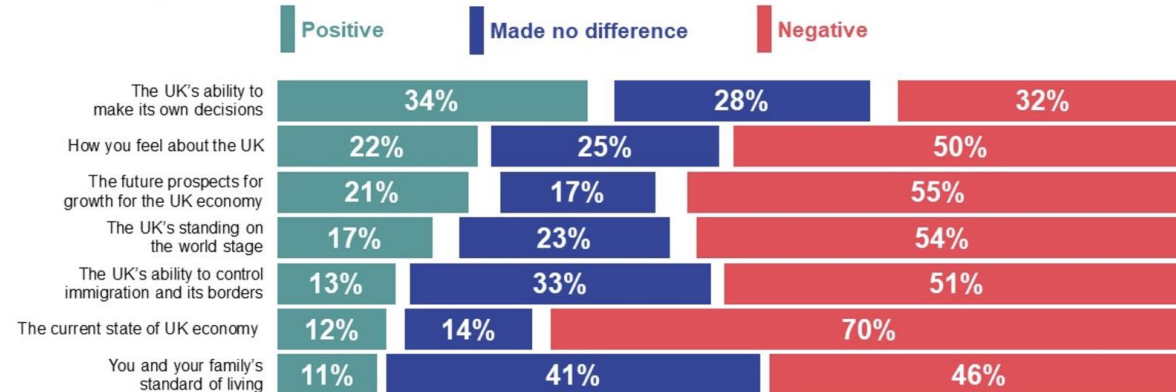
Jos Britannia eroaa: SEU 50 artikla ja jäsenvelvoitteiden lakkaaminen

- "Perussopimuksia lakataan soveltamasta asianomaiseen jäsenvaltioon sinä päivänä, jona erosopimus tulee voimaan tai, jollei sopimusta ole, kahden vuoden kuluttua 2 kohdassa tarkoitettua ilmoituksesta, jollei Eurooppa-neuvosto yhteisymmärryksessä asianomaisen jäsenvaltion kanssa päättä yksimielisesti pidentää tätä määräaika."
- Aikataulu eroneuvotteluille on **kaksi vuotta**; sitä voidaan pidentää vain yksimielisesti. Käytännössä aikataulu on erittäin tiukka.
- Ero on myös mahdollinen ilman sopimusta.
- Perussopimuksissa ei säädetä kansalaisten saavutetuista oikeuksista. Tämä tuottaa hankaluuksia esimerkiksi Suomessa asuville briteille ja Britanniassa asuville suomalaisille. Asiasta tarvitaan määräykset erosopimuksessa. Jos tätä ei synny, oikeustila olisi erittäin epäselvä. Joitakin oikeuksia voidaan johtaa Euroopan ihmisoikeussopimuksesta ja ehkä Wienin valtiosopimuksia koskevasta yleissopimuksesta.

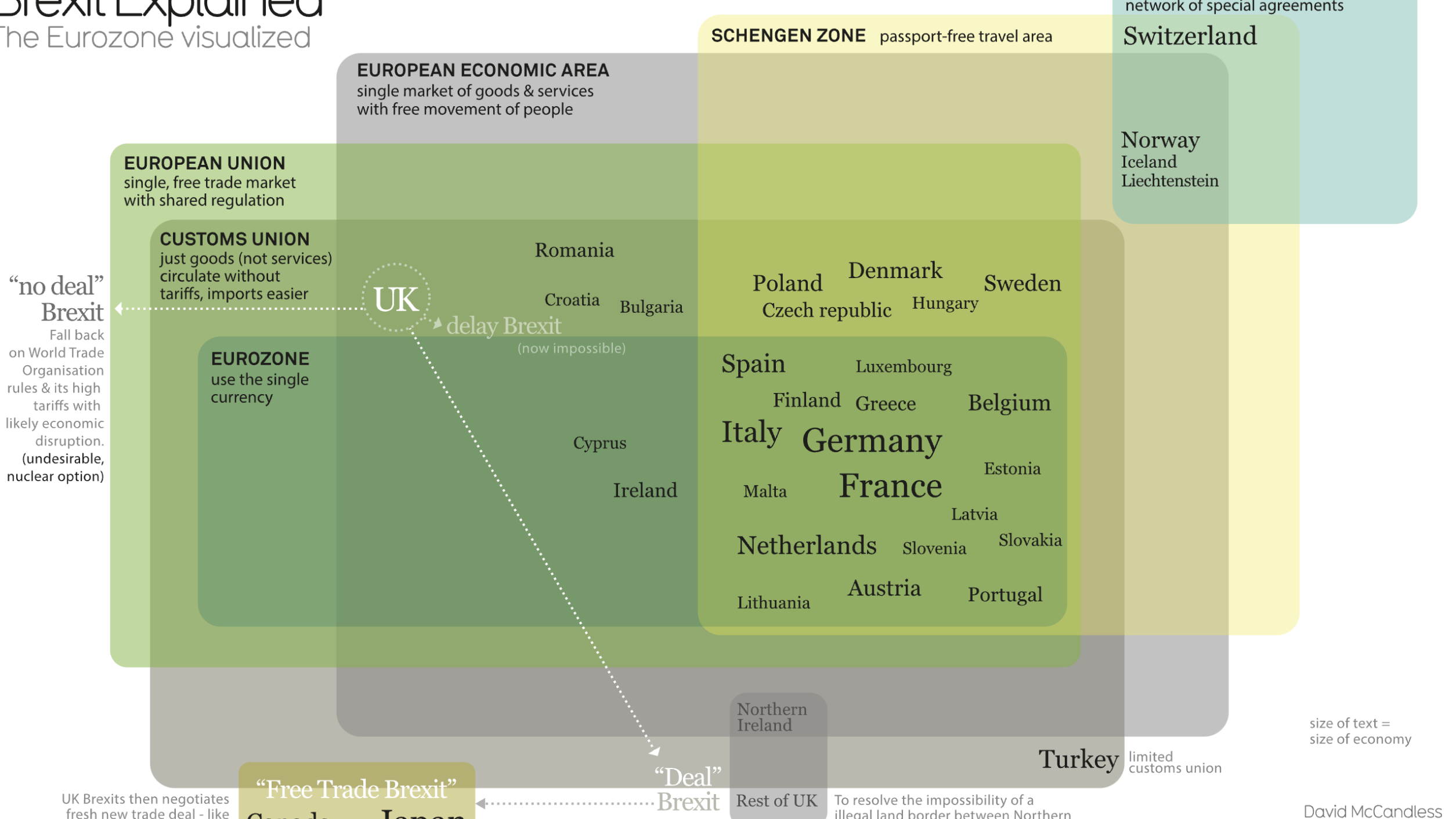
The impact of Brexit

In your opinion, compared to what would have happened if the UK stayed in the EU, has leaving the European Union had a positive or negative impact, or not made much difference, on the following?

Brexit Explained

The Eurozone visualized

EUROPEAN ECONOMIC AREA
single market of goods & services with free movement of people

SCHENGEN ZONE passport-free travel area

Switzerland
network of special agreements

Norway
Iceland
Liechtenstein

EUROPEAN UNION
single, free trade market with shared regulation

CUSTOMS UNION
just goods (not services) circulate without tariffs, imports easier

EUROZONE
use the single currency

“no deal” Brexit
Fall back on World Trade Organisation rules & its high tariffs with likely economic disruption. (undesirable, nuclear option)

UK

delay Brexit
(now impossible)

“Deal” Brexit

“Free Trade Brexit”
Canada Japan

Northern Ireland

Rest of UK

To resolve the impossibility of a illegal land border between Northern Ireland and the Republic of Ireland

Turkey limited customs union

size of text = size of economy

David McCandless
v2 / Sep 2020

Romania

Croatia

Bulgaria

Poland

Denmark

Sweden

Czech republic

Hungary

Spain

Luxembourg

Finland

Greece

Belgium

Italy

Germany

Estonia

Cyprus

Ireland

Malta

France

Latvia

Netherlands

Slovenia

Slovakia

Lithuania

Austria

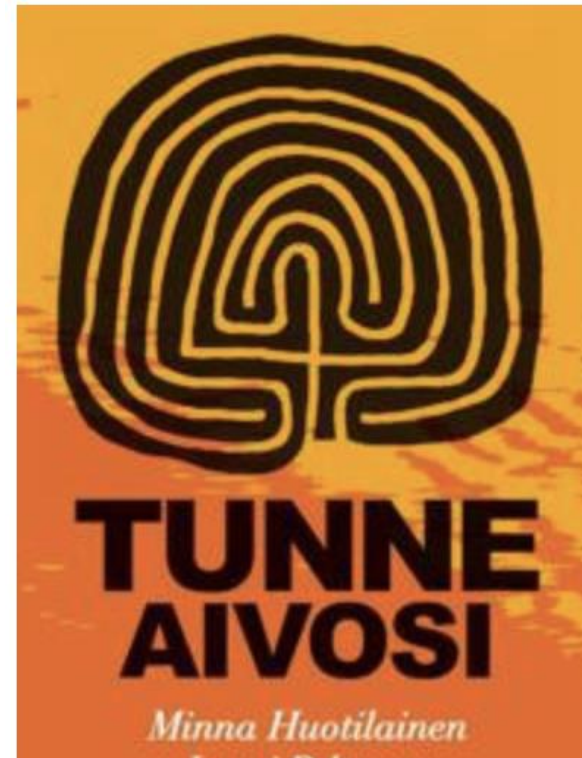
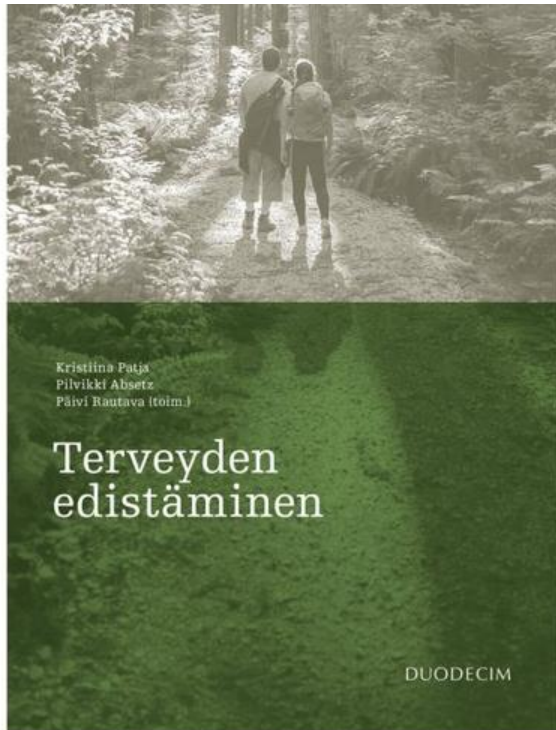
Portugal

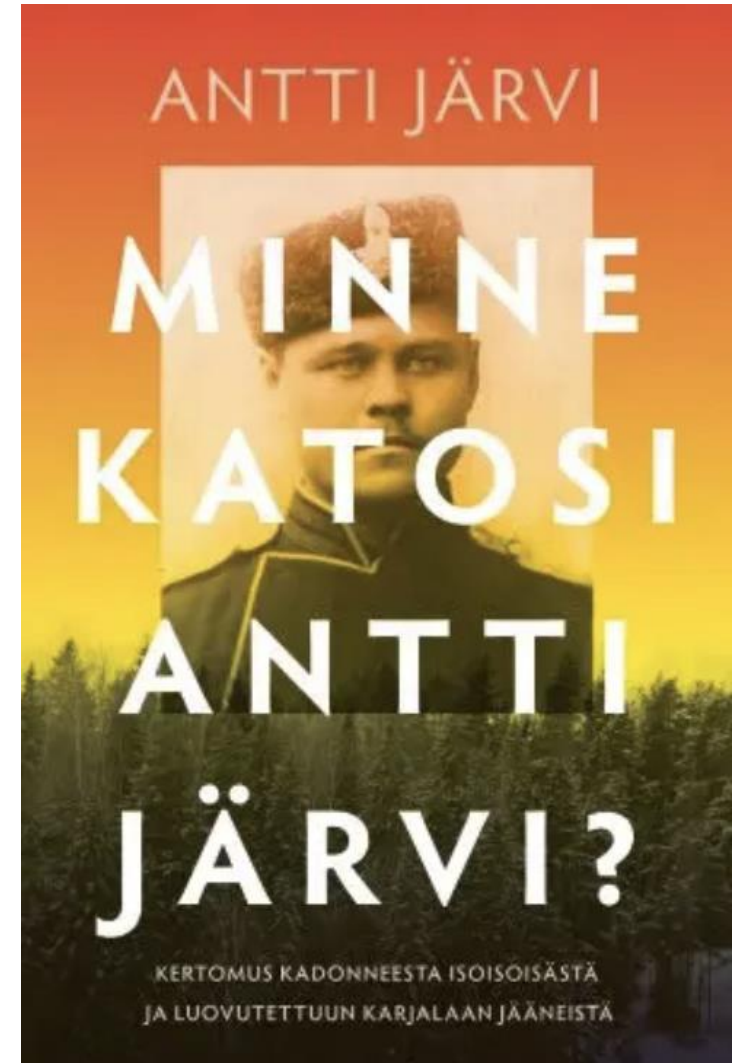
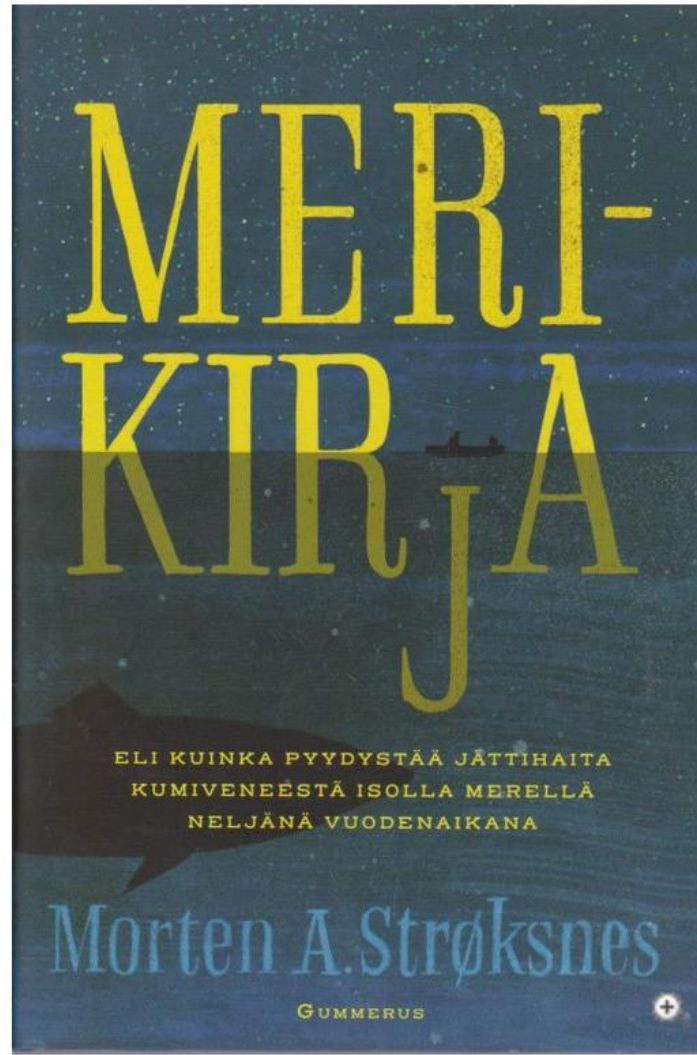
Kanavat ja välineet?

- Kirjat: vieläkö joku lukee kokonaisia kirjoja?
 - Niitä voi kuunnellakin!
- Media: yleislehdet, ammattilehdet
- Kurssit, tapahtumat
- Pedagogiset materiaalit (painetut, digitaaliset)
- Podcastit
- Some: @plastiikkaope, @kirurgimimmit, Samun tiedekanava
- Pelit
- Pakohuoneet

Tietoa iloksi ja tarpeeseen

Kerronnallinen
tietokirjallisuus

Faktuaalisuuden kosketus 1: faktaa kerronnan keinoin (faktaa, autofiktiota, fiktiota)

Hannele Cantell

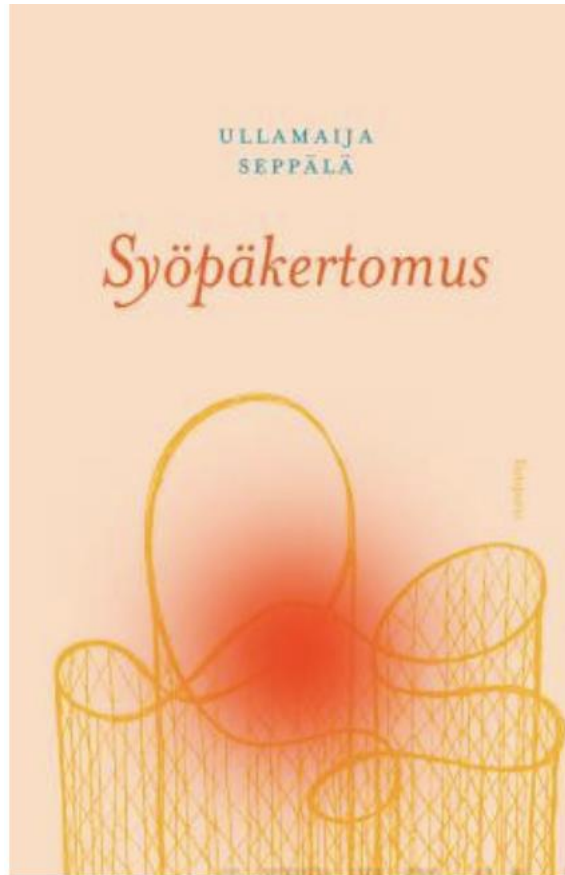

Sekunnit
ennen
kaatumista

tuuma

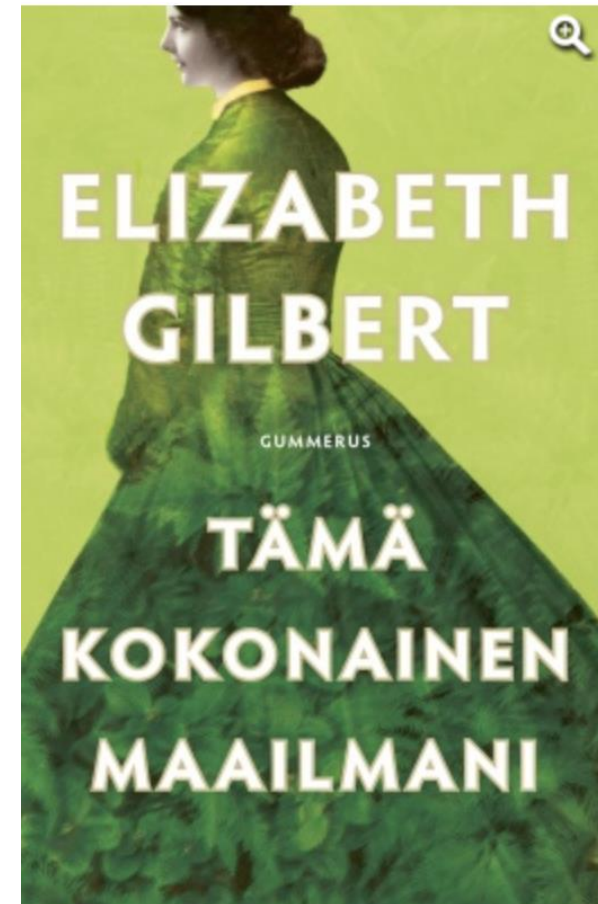
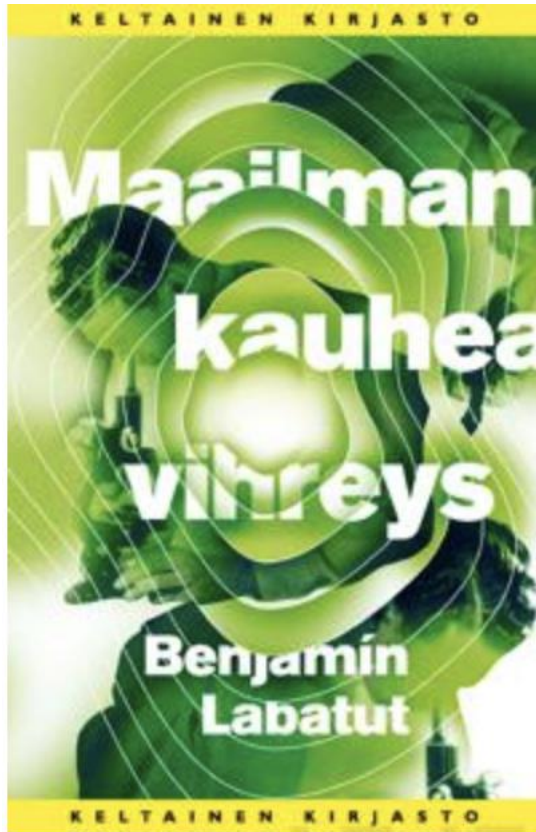
ULLAMAIJA
SEPPÄLÄ

Syöpäkertomus

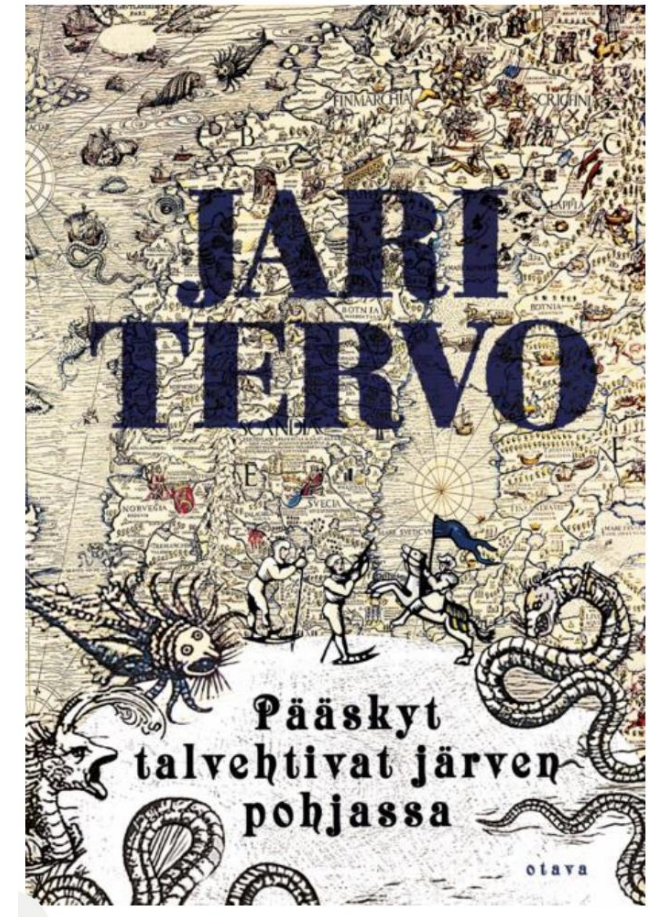
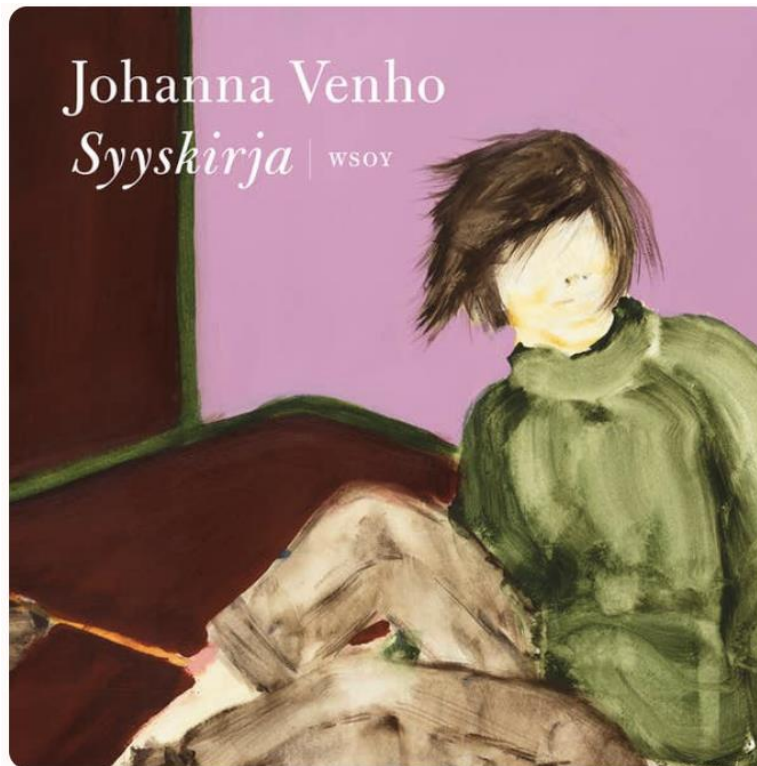
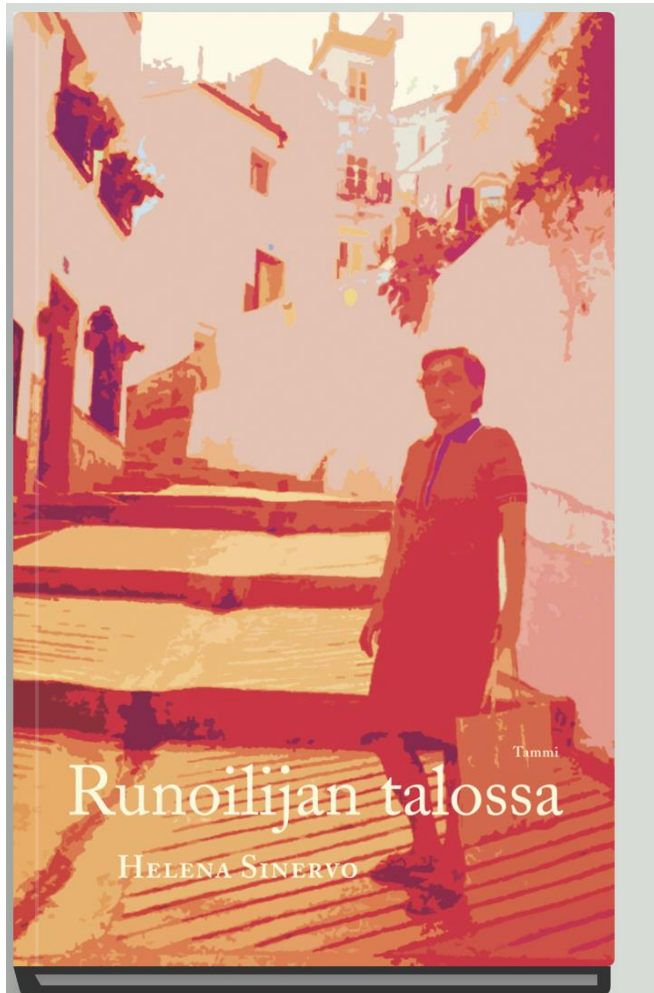

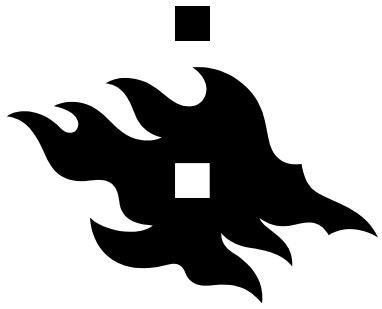
ELO
TUULET
HANNA MERETOJA
WSOY

Faktuaalisuuden kosketus 2: faktaa JA fiktiota

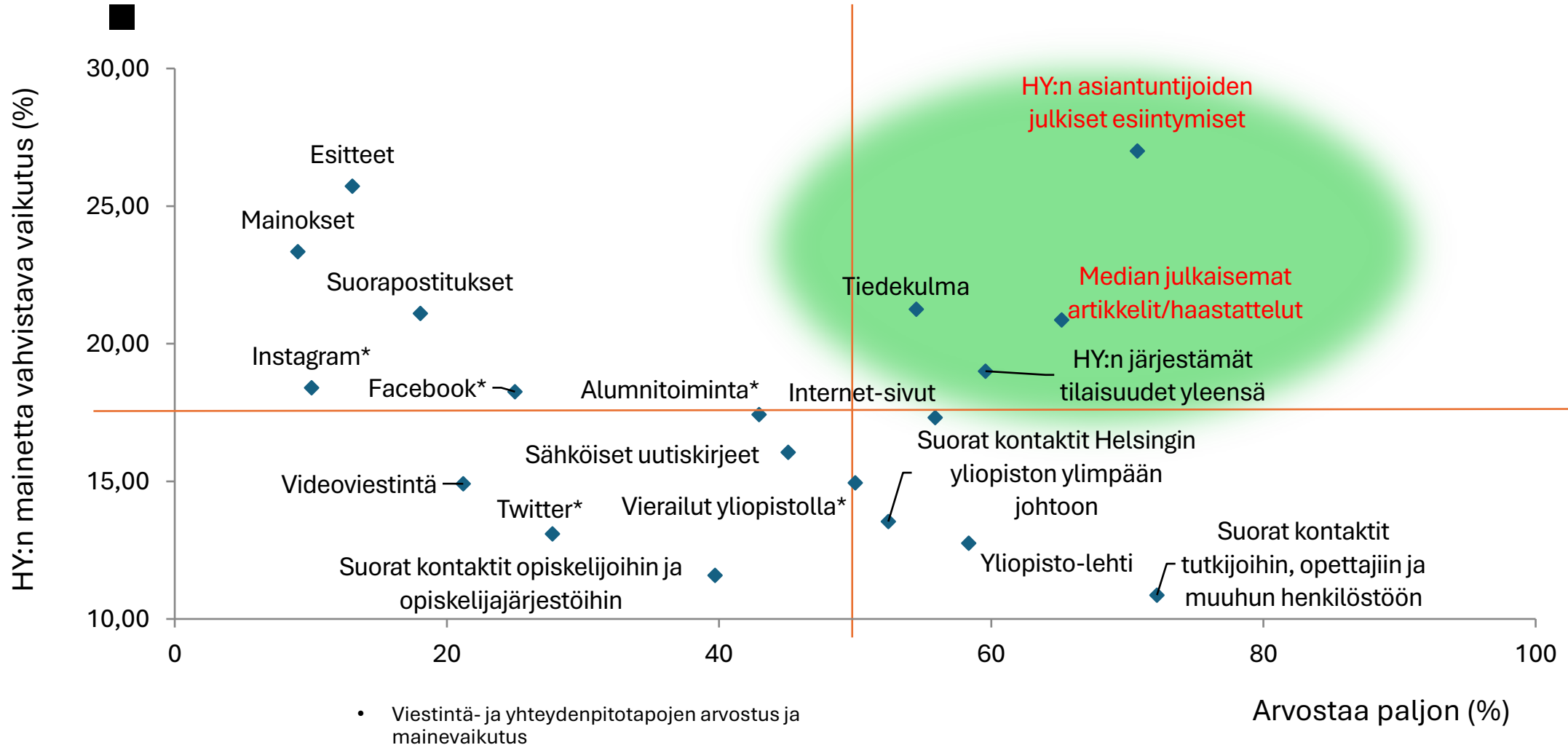

Faktuaalisuuden kosketus 3: Biofiktio

ASIAANTUNTIJAT VAHVIN YLIOPISTON MAINEEN RAKENTAJA

Missä mennään?

- Tieto lisääntyy: tietöähkyn maailma
- Tutkimus ja asiantuntemus pirstaloituu
- Kanavien runsaus ja erilaiset esitystavat
- Avoin tiede vs. kaupalliset kanavat, mainosrahoitteisuus
- Tiedon tarpeet yhä moninaisempia
- Ongelmat yhä viheliäisempiä
- Tarinoiden voima ja vaarat
- Tiedon tarkoitushakuinen manipulointi, luottamuksen rapauttaminen
- Somen mahti
- Lukutaidon heikkeneminen ja lukutaidon jakautuminen
- Lukuharrastuksen väheneminen

Mihin mennään?

- Tiedebarometri: suomalaiset arvostavat tiedettä!
- Lukijoita ja tiedonhaluisia on.
- Mis- ja disinformaatiota vastaan voi taistella.
- Varhaiskasvatuksesta yliopistoihin kaikki samalla asialla.
- Tutkitun tiedon leviäminen yhteiseksi tavoitteeksi, ei innostuneiden yksilöiden varaan.
- Kannustimet ja palkinnot käyttöön.
- Keitä Sinä seuraat somessa? Mitä luet lomalla? Mitkä välineet ja esitystavat koet omiksesi?